Minister Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 20392 posła Jarosława Krajewskiego z 20 października 2026 roku w sprawie kryteriów dostępu do dopłat do składek ubezpieczeniowych artystów, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ad 1.

Szacunki opierają się na badaniu „Policzone, policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce", przeprowadzonym przez zespół Uniwersytetu SWPS pod kierunkiem prof. Doroty Ilczuk, oraz na danych przekazanych dodatkowo przez autorów badania. Badanie stosowało triangulację co najmniej trzech niezależnych źródeł danych dla każdej grupy zawodowej. Współpracowało z nim ponad 600 podmiotów, a maksymalny błąd statystyczny wyniósł 1%.

Liczba 62 423 osób jest szacunkiem liczebności populacji artystów. Nie jest to liczba osób, które spełnią przesłanki uzyskania statusu: szacunek nie został skorygowany o kryterium dorobku.

Liczba osób mogących spełnić kryterium dochodowe dopłaty została oszacowana na ok. 27,9 tys. Są to osoby osiągające przychody do 125% minimalnego wynagrodzenia, po wyłączeniu 18,7% osób prowadzących działalność gospodarczą. Liczba ok. 21,3 tys. dotyczy węższej grupy z przychodami do wysokości minimalnego wynagrodzenia. Przyjęto ją jako podstawę szacowania kosztów świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ponieważ badanie dotyczy przychodów a nie dochodów, szacunki mają charakter przybliżony.

Ad 2.

Łączny koszt w 2027 r. oszacowano na 374,86 mln zł. Składają się na niego:

- dopłaty do składek: 252,31 mln zł, w tym dopłata do składki zdrowotnej i składki na Fundusz Pracy;
- świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych: 101,10 mln zł. Kwota ta obejmuje szacunkowy koszt zasiłków chorobowych, ustalony proporcjonalnie do kosztów absencji chorobowej i zasiłków w populacji pracujących w 2023 r., oraz przyjęty w tej samej wysokości koszt pozostałych świadczeń;
- koszty administracyjne: 21,45 mln zł, w tym ZUS 10,34 mln zł, Instytucja 10,73 mln zł, Ministerstwo 0,38 mln zł.

Kwoty wyliczono dla roku bazowego 2026, przy minimalnym wynagrodzeniu 4806 zł i maksymalnej miesięcznej dopłacie 1941,93 zł. Następnie zwaloryzowano je wskaźnikiem 106,2% zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z lipca 2025 r. Średnią wysokość dopłaty ustalono dla przedziałów przychodów jako różnicę między składkami opłacanymi samodzielnie a składkami należnymi od minimalnego wynagrodzenia. Wydatki Ministra i ZUS objęto maksymalnymi limitami wydatków na lata 2027–2036 (art. 72 projektu). Koszty

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2637076.11858082.11224864

+48 22 42 10 100
esp@kultura.gov.pl
www.gov.pl/kultura

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15
00-071 Warszawa

obsługi zadania przez ZUS ustalono na 4,1% kwoty dopłat w latach 2027–2029 i 1% w latach kolejnych (art. 71).

Ad 3.

Uzasadnienie wyłączeń przedstawiono w uzasadnieniu projektu i w ocenie skutków regulacji. Wyłączenie osób prowadzących działalność gospodarczą uwzględniono w szacunkach (18,7% populacji). Uzasadniono je tym, że działalność gospodarcza zapewnia własne preferencje podatkowe i składkowe, a artyści ją prowadzący co do zasady osiągają dochody przekraczające próg.

Wymóg przychodów w każdym z 3 lat ma potwierdzać stały i profesjonalny charakter wykonywania zawodu. Został złagodzony przez uwzględnianie uzasadnionych przerw.

Uwzględnianie dochodów ze wszystkich źródeł wynika z socjalnej funkcji dopłaty. Ma ona trafiać do osób, których rzeczywista sytuacja materialna nie pozwala na samodzielne opłacanie składek.

Skutki tych rozwiązań zostaną zweryfikowane w ewaluacji przeprowadzanej przez Instytucję po 3 latach od wejścia ustawy w życie oraz w corocznych sprawozdaniach dyrektora Instytucji (art. 39).

Ad 4.

Instytucją jest specjalistyczna jednostka nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe (art. 4 pkt 4). Obecnie jest nią Centrum Edukacji Artystycznej, które zostanie przekształcone w Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej. Decyzje wydaje dyrektor Instytucji. Komisja Opiniująca wydaje opinie, które nie mają charakteru wiążącego stanowiska innego organu w rozumieniu art. 106 Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 16 ust. 2).

Nadzór nad Instytucją sprawuje Minister, który:

- powołuje i odwołuje członków Komisji (art. 17 i 18),
- rozpatruje odwołania od decyzji dyrektora (art. 35),
- otrzymuje coroczne sprawozdanie, publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej (art. 39).

Zasady zapobiegania konfliktom interesów

Komisja Opiniująca liczy 145 członków (art. 17 ust. 2). W jej skład wchodzi 120 członków wybranych spośród kandydatów rekomendowanych przez organizacje zrzeszające osoby wykonujące zawody artystyczne we wszystkich dziedzinach kultury wymienionych w art. 3 ust. 2, w tym w dziedzinie twórczości ludowej. Ustawa nie określa liczby członków przypadających na poszczególne dziedziny. Liczba członków z doświadczeniem w sztuce ludowej, etnografii lub rzemiośle artystycznym będzie więc zależała od kandydatur zgłoszonych przez organizacje w naborze ogłaszanym w Biuletynie Informacji Publicznej (art. 19).

Wniosek opiniuje zespół trzech, a w uzasadnionych przypadkach pięciu członków Komisji. Przewodniczący Komisji wyznacza członków zespołu z uwzględnieniem rodzaju zawodu artystycznego wykonywanego przez wnioskodawcę (art. 32 ust. 2).

Bezstronność zapewniają w szczególności:

- objęcie członków Komisji przepisami o wyłączeniu pracownika organu (art. 32 ust. 3 ustawy w związku z art. 24 Kodeksu postępowania administracyjnego),
- zakaz łączenia członkostwa w Komisji z zatrudnieniem w Instytucji i członkostwem w Radzie Programowej (art. 17 ust. 4),

- ograniczenie członkostwa do dwóch następujących po sobie kadencji (art. 17 ust. 5),
- obowiązek zachowania poufności (art. 23 ust. 2),
- możliwość odwołania członka m.in. w przypadku działania z naruszeniem prawa (art. 18 ust. 2).

Kryteria dokumentowania dorobku

Dorobek artystyczny to udokumentowane w dowolnej formie i na dowolnym nośniku wykonywanie zawodu artystycznego (art. 4 pkt 2). Art. 29 ust. 3 pkt 2 wymienia przykładowe dokumenty, posługując się sformułowaniem „w szczególności":

- dokumenty potwierdzające czas trwania i charakter działalności wykonywanej na podstawie umów,
- katalogi z wystaw,
- recenzje,
- dokumenty potwierdzające nagrody i wyróżnienia,
- dyplom ukończenia szkoły artystycznej lub odpowiednich studiów,
- wydane przez właściwą organizację zrzeszającą twórców lub artystów zaświadczenie o nabyciu umiejętności zawodowych w drodze praktyki.

Katalog ten ma charakter otwarty. Żaden z wymienionych dokumentów, w tym dyplom, nagroda czy członkostwo w organizacji, nie jest wymagany obligatoryjnie. Ustawa nie wymaga też udziału w wydarzeniach o zasięgu ogólnopolskim. Na tej podstawie dowodem dorobku mogą być również fotografie prac, katalogi wystaw lokalnych, potwierdzenia udziału w jarmarkach i festiwalach, dokumentacja warsztatów, rekomendacje muzeów i domów kultury oraz dokumenty potwierdzające przekazywanie tradycyjnych umiejętności. Ich wartość dowodowa podlega ocenie w konkretnej sprawie. Dla twórców ludowych szczególne znaczenie może mieć wymienione w ustawie zaświadczenie organizacji zrzeszającej twórców o nabyciu umiejętności w drodze praktyki (art. 29 ust. 3 pkt 2 lit. c).

Ad 5.

Wdrożenie obejmuje:

- ogłoszenie naborów do Rady Programowej i Komisji Opiniującej w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie oraz powołanie ich członków w terminie 6 miesięcy (art. 70);
- wydanie rozporządzeń, o których mowa w art. 14 ust. 3 i art. 34, oraz rozporządzenia w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru;
- przekształcenie Centrum Edukacji Artystycznej;
- dostosowanie systemów teleinformatycznych ZUS.

Ograniczeniu kosztów obsługi służą:

- automatyczna wymiana danych między ZUS a Krajową Administracją Skarbową (art. 43),
- możliwość wydawania przez ZUS decyzji w sprawie dopłaty w oparciu o zautomatyzowane przetwarzanie danych, przy zachowaniu prawa do wyjaśnień i interwencji człowieka (art. 45 ust. 4),
- limity wydatków (art. 71 i 72).

Z poważaniem

z up. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Sekretarz Stanu

Maciej Wróbel
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/